

A KOMPLEX SZÓBELI VIZSGA TÉMAKÖREI ÉS IRODALMA

az egységes osztatlan közismereti tanárszakok tanári záróvizsgáján¹

1. Az oktatási rendszer
<ul style="list-style-type: none">
• Az iskolázottság történeti alakulása. Aktuális európai, uniós és globális hatások az oktatási rendszerek változásaiban. A tudásalapú társadalom jellemzői és az élethosszig tartó tanulás. Napjaink oktatáspolitikai kihívásai.
• Az oktatási expanzió jelensége. A köznevelés, a szakképzés, a felnőttoktatás és a felsőoktatás hazai intézményrendszere és főbb jellemzői. Az oktatás társadalmi meghatározottsága és funkciói. Az iskolázottság szerepe a társadalmi mobilitásban.
• Esélyegyenlőség és méltányosság a pedagógiai gyakorlatban.
2. A köznevelés irányítása és szabályozása
<ul style="list-style-type: none">
• Az oktatáspolitikai és eszközrendszer. Az oktatásirányítás centralizált és decentralizált modelljei. Az oktatás tartalmi szabályozása történeti nézőpontból.
• Jogi és tartalmi szabályozók az oktatás világában. A mai magyar iskolák működését meghatározó központi és helyi dokumentumok (Köznevelési törvény, NAT, kerettantervek, helyi tantervek, vizsgakövetelmények, SZMSZ, házirend stb.)
• Tervezési és tananyag-fejlesztési lehetőségek és kompetenciák a saját műveltségi területen. A pedagógus szakmai autonómiája és személyes felelőssége a mindennapi gyakorlatban.
3. A tudás értelmezései, szerveződése és mérése
<ul style="list-style-type: none">
• A tudás értelmezései; történeti, szociológiai, pszichológiai és pedagógiai megközelítései. Elméletek a tudás és a kompetencia szerveződéséről.
• Nemzetközi és hazai mérések és főbb eredményeik. Az eredmények társadalmi hatásai és oktatáspolitikai konzekvenciái.
• A tudás speciális jellege, mérése, és a mérési eredmények gyakorlati jelentősége a saját műveltségi területen, illetve egy adott tantárgyban.
4. Képességek fejlődése és iskolai fejlesztése. Kompetencia- modellek és jelentőségük a nevelés és oktatás területén
<ul style="list-style-type: none">
• A képesség és a kompetencia fogalmának meghatározásai. A képességek és kompetenciák rendszerezése. Kompetenciamodellek. A képességkutatás néhány aktuális eredménye.
• A tudás alkalmazásának képessége és strukturális feltételei. Az alkalmazásképes tudás, mint társadalmi elvárás.
• Valamely kulcskompetencia szerepe, fejlődése és fejlesztési lehetőségei a saját műveltségi területen. Kiemelt figyelmet igénylő tanulók oktatásához/neveléséhez szükséges kompetenciák az integrációt végző pedagógus szempontjából.
5. A nevelés folyamata. Az egyéni különbségek szerepe a pedagógiai munkában
<ul style="list-style-type: none">
• A nevelés fogalma, folyamata, szinterei és intézményrendszere. A nevelés érintettjei; a diákok. A nevelő hatások típusai. Különleges bánásmódot igénylő tanulók csoportjai. A tanulási- és magatartászavarok. A hátrányos helyzet nevelésszociológiai megközelítése. A gyermekvédelemben élők sajátosságai. A magyarországi cigány/roma népesség és az iskola.
• A tehetséggondozás szerepe, jelentősége.
• Inklúzió a nevelésben. Törvények, rendeletek, és intézményi előírások a különleges

¹Elfogadva a PTE Tanárképző Központ Tanács 11/2023. (04.03.) számú határozatával.

<p>bánásmódot igénylő tanulók csoportjaival kapcsolatban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Differenciálás a gyakorlatban a saját műveltségi területen. • Kiemelt figyelmet igénylő tanulók oktatásához/neveléséhez szükséges kompetenciák az integrációt végző pedagógus szempontjából.
<p>6. Értékek, célok, célképzés és célrendszerek a nevelés és oktatás folyamatában</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Az érték, értékrend és értékorientáció fogalma, típusai és társadalmi funkciói. Pedagógiai célképzés és célrendszer. A rejtett tanterv. Az értékrend közvetítése és belsővé válása. • A pedagógus feladatai, lehetőségei és kompetenciái a célképzés tantárgyi és tanórai szintjén. • Értékkonfliktusok az iskolában.
<p>7. Az intézményes nevelés, oktatás tárgyi környezete, infrastruktúrája</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Az iskolai téralakítás, a tanulási szinterek, a tárgyi környezet történeti változásai, szerepe az intézményes nevelésben, oktatásban. • A taneszköz-rendszer és tipológiája, info-kommunikációs technológiák, digitális taneszközök és pedagógiai alkalmazásuk. Az inkluzív oktatás tárgyi környezete és infrastruktúrája. • A saját műveltségi területen alkalmazható valamely taneszköz elemző bemutatása.
<p>8. A pedagógiai kommunikáció</p>
<ul style="list-style-type: none"> • A pedagógiai kommunikáció fogalma, kommunikációelméleti megközelítései, pszichológiai és alkalmazott nyelvészeti alapjai. A tanár-diák kommunikáció jellemzői (pl. Pygmalion hatás, fekete pedagógia). • A nyelvi hátrány kérdésköre, az iskolai nyelvhasználat társadalmi sajátosságai. • A pedagógiai kommunikáció megfigyelése és elemzése. Kommunikációs konfliktusok az iskolában és a kommunikációs zavarok elhárításának módjai saját műveltségi területen.
<p>9. A pedagógus szakma jellemzői</p>
<ul style="list-style-type: none"> • A pedagógusszerep történeti változásai. A pedagógusszakma fejlődéstörténete, a pedagógusképzés intézményesülése. A pedagógiai szaksajtó kialakulása és szerepe a szakma fejlődésében. • Pályaalkalmasság, a tanár személyisége. A pedagógusok társadalmi rekrutációja és karrierlehetőségei. A pedagógus életpályamodell. • Egyéni pályakép és képzési reflexió. A tanári szakma nehézségei: szerepkonfliktusok, a kiegészítő megélőzése.
<p>10. Tanulási, tanítási stratégiák és módszerek</p>
<ul style="list-style-type: none"> • A stratégia és a módszer fogalma. Tanulási, tanítási stratégiák, módszerek és eljárások, történeti áttekintéssel, kutatások tükrében. A hatékony tanulást segítő tényezők és ezek módszertani leképezése. • Alternatív pedagógiák, pedagógiai alternatívák. • Adott műveltségi terület, illetve tantárgy módszertani sajátosságai.

KÖTELEZŐ IRODALOM

1. Az oktatási rendszer

Fehérvári Anikó, Imre Anna, Tomasz Gábor (2011): Az oktatási rendszer és a tanulói továbbhaladás. In: Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról 2010*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.133-196. <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>

Fehérvári Anikó (2015): Társadalmi mobilitás és az iskola. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 2015. 183-209. <http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Kozma Tamás (2015): Az oktatási rendszer szociológiája. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015. 79-101. <http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

A modern európai iskola kialakulása és fejlődése. In: Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat, Bp. 427-456.

Nahalka István: Az oktatás társadalmi meghatározottságának értelmezési keretei. In: Falus Iván (szerk.) (2003): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 37-54. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

Pusztai Gabriella: Tőkeelméletek az oktatáskutatásban. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 2015. 137-160. <http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Varga Aranka: Esélyegyenlőség és inklúzió az iskolában. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015. 241-273. <http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Zolnay János (2015): A roma diákok esélyei a közoktatásban. In: Orsós Anna (szerk.) *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlislócki Henrik Szakkollégium 249-270.

2. A köznevelés, közoktatás irányítása és szabályozása

A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2020. évi 17. szám 290-446.

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV

A közoktatástól szóló 1993. évi LXXIX. törvény:
http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=19431

Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.) (2011): *Jelentés a magyar közoktatásról 2010*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>

Ballér Endre: A tanterv. In: Falus Iván (szerk.) (2003): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 191-216.

Kaposi József (2013): A tartalmi szabályozás hazai változásai (2011-2013). *Új Pedagógiai Szemle*, 9-10. sz. 14-37.

3. A tudás értelmezései, szerveződése és mérése

Csapó Benő (2012) (szerk.): *Mérlegen a magyar iskola*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Golnhofer Erzsébet (2003): A pedagógiai értékelés. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 385-412.

Lannert Judit: Hatékonyság, eredményesség és méltányosság a közoktatásban. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 2015. 295-321.
<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Nahalka István (2002): *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben? Konstruktivizmus és pedagógia*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Oktatási Hivatal (2015): *A PISA és az Országos kompetenciamérés tanulságai* OH, Budapest.
https://www.oktatas.hu/kozneveles/meresek/aktualis_informaciok/pisa_okm_tanulsagai

4. Képességek fejlődése és iskolai fejlesztése. Kompetencia- modellek és jelentőségük a nevelés és oktatás területén

Demeter Kinga (szerk.) (2006): *A kompetencia*. <http://ofi.hu/tudastar/tanulas-tanitas/kompetencia>

Csapó Benő (2003): *A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése*. Akadémiai Kiadó, Budapest

Kocsis Mihály, Mrázik Julianna, Imre Anna (szerk.) (2012): Megközelítési módok a tanári kompetenciák leírásához. In: Kocsis Mihály – Sági Matild (szerk.): *Pedagógusok a pályán*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 61-76.

Molnár Gyöngyvér (2016): A dinamikus problémamegoldó képesség mint a tudás elsajátításának és alkalmazásának képessége. *Iskolakultúra*, XXVI. 5. 3-16.

Nagy József (2007): *Kompetenciaalapú, kritériumorientált pedagógia*. Mozaik Kiadó, Szeged.

Nagy József (2010): *Új pedagógiai kultúra*. Mozaik Kiadó, Szeged.

Makádi Mariann (2009): *A kompetenciaalapú pedagógia lehetőségei*. Tanári kézikönyv. Mozaik Kiadó, Szeged.

5. A nevelés és folyamata. Az egyéni különbségek szerepe a nevelő, oktató munkában

Csépe Valéria (2008): A különleges oktatást, nevelést és rehabilitációs célú fejlesztést igénylő (SNI) gyermekek ellátásának gyakorlata és a szükséges teendők. In: Fazekas. Köllő – Varga (szerk.): *Zöld könyv a magyar közoktatás megújításáért*. Ecostat, Budapest. 139-166. <http://oktatas.magyarorszagholnap.hu/images/ZKTartalom.pdf>

Cserti Csapó Tibor, Orsós Anna (2013): A mélyszegénységben élők és a cigányok/romák. In: Varga Aranka (szerk.): *Esélyegyenlőség a mai Magyarországon*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, Pécs. 99-120. <http://www.kompetenspedagogus.hu/sites/default/files/cserti-csapo-tibor-orsos-anna-melyszegenyseg-gyermekszegenyseg-a-ciganyok-romak-helyzete-es-eselyegyenlosege.pdf>

Golnhofér Erzsébet (2003): A tanuló. In: Falus Iván (szerk.) (2003): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch03s04.html

Nagy József (2000): *XXI. század és nevelés*. Osiris Kiadó, Budapest.

Mayer József, Köpatakiné Mészáros Mária (szerk.) (2011): *A szavak és a tettek. Sajátos nevelési igényű tanulók a közoktatásban a 21. század első évtizedében Magyarországon*. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.

Hajdu Tamás – Kertesi Gábor – Kézdi Gábor (2015): Roma fiatalok a középiskolában. In: Orsós Anna (szerk.) (2015): *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlisslocki Henrik Szakkollégium. 209-248.

Vajda Zsuzsanna, Kósa Éva (2005): *Neveléslélektan*. Osiris, Budapest.

Varga Aranka (2015): *Az inklúzió szemlélete és gyakorlata*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlisslocki Henrik Szakkollégium

Vida Gerő (2017): Miként lesz a tanulási zavar diagnózisa stigma – Avagy mi a fontosabb: a diagnózis vagy a gyermek? Új Pedagógiai Szemle, 2017. 3.- 4. sz. 16–33.

6. Értékek, célok, célképzés és célrendszerek a nevelés és oktatás folyamatában

Kotschy Beáta (2003): Az oktatás célrendszere. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika: Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 137–164. Online: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

Halász Gábor (2013): Az oktatáskutatás globális trendjei. *Neveléstudomány: Oktatáskutatás Innováció*, 1.1.64-90.

Meleg Csilla (2015): Nevelésszociológia problémakörök és nézőpontok. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 2015. 19-47.

Halász Gábor (2012): A pedagógiai rendszerek általános hatás – és bevéásvizsgálati rendszere. In: Falus Iván, Környei László, Németh Szilvia, Sallai Éva (szerk.): *A pedagógiai rendszer. Fejlesztők és felhasználók kézikönyve*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Budapest, 2012. 209-243.

Torgyik Judit: Mulrikulturalizmus, interkulturális nevelés. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 2015. 161-181.

7. Az intézményes nevelés, oktatás tárgyi környezete, infrastruktúrája

Fischerné Dárdai Ágnes, Márhoffer Nikolett, Molnár-Kovács Zsófia, Szűcs-Rusznak Karolina (2015): Tankönyvek, taneszközök a nevelés történetében. Comeniustól a kísérleti tankönyvekig. In: Vörös Katalin (szerk.): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs. 2015. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/tanknyvek_taneszkzk_a_nevels_trtnetben_comeniustl_a_ksrleti_tanknyv.html

Kojanitz László (szerk.) (2014): *A tankönyvek új generációja. A kísérleti tankönyvek fejlesztésének koncepcionális háttere*. http://www.ofi.hu/sites/default/files/attachments/a_tankonyvek_uj_generacioja_koncepcio_0.pdf

Németh András (2015): Az iskolai tér, iskolaépítészet. A tanterem és berendezésének története. In: *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Szerk.: Vörös Katalin PTE, Pécs. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/az_iskolai_tr_iskolapszet.html

Molnár Gyöngyvér (2008): A 21. század iskolájának berendezése. In: Kárpáti Andrea, Molnár Gyöngyvér, Főző Attila László, Tóth Péter (szerk.): *A 21. század iskolája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 9-41.

Szűts Zoltán – Lengyelne Molnár Tünde – Racsko Réka (2022): Az oktatás eszközei és digitális technikái. In: Szűcs Ida (szerk.): *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémiai Kiadó, Bp.

8.A pedagógiai kommunikáció

Huszár Ágnes (2015): A nyelvi szocializáció és az iskola. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlisslocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2015. 273-293.

M. Nádasi Mária, Hunyady Györgyné (2014): Fekete pedagógia. Diszfunkcionális pedagógiai hatások az iskolában. In: Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (szerk.) (2014): *Az iskolakép változatai és változásai*. ELTE Eötvös Kiadó, Bp. 65-73. http://www.eltereader.hu/media/2014/06/Hunyady_Nadasi_Az-iskolakep_READER.pdf

Vörös Anna (2004): Osztálytermi kommunikáció, tanár-diák interakciók. In: N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris, Budapest. 395-417.

Zrinszky László (2002): *Gyakorlati pedagógiai kommunikáció*. ADU-FITT IMAGE, Budapest.

9. A pedagógus szakma jellemzői

Falus Iván (2003): A pedagógus. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 79 - 99. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

Fehérvári Anikó (szerk.) (2016): *Merre tart a pedagógusszakma?* OFI Budapest. <http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/pedagoguskutatasok.pdf>

Máthé Borbála (2014): A kiégésről röviden. In: Karlovitz János Tibor, Torgyik Judit (szerk.) (2014): *Vzdelávanie, výskum a metodológia*. International Research Institute, Komárno. 449-458. <http://www.irisro.org/pedagogia2013januar/0507SupliczSandor.pdf>

Németh András (2015): A pedagógusképzés és pedagógusszerep története. A pedagógus szakma kialakulása és differenciálódása; a pedagógusokkal szemben megfogalmazott elvárások a történelem során. In: Vörös Katalin (szerk.) (2015): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/a_pedagoguskpz_s_pedagogusszerep_trtnete.html

Szivák Judit (2003): A kezdő pedagógus. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika: Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

10. Tanulási és tanítási stratégiák, módszerek

Arató Ferenc, Varga Aranka (2006): *Együtt-tanulók kézikönyve – Bevezetés a kooperatív tanulásszervezés rejtelmeibe*. PTE BTK, Neveléstudományi Intézet, Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. Újabb kiadások: Educatio Társ. Szolg. Kht., Budapest, 2008. és Mozaik Kiadó, Szeged, 2012.

Báthory Zoltán (2000): *Tanulók, iskolák, különbségek*. Tankönyvkiadó, Budapest. 33-42, 197-208.

Dehaene, Stanislas (2022): A rugalmas agy. Miért tanulunk hatékonyabban, mint a gépek?

Typotex Kiadó, Bp. 92-142; 221-228.

Dezső Renáta Anna (szerk.) (2014): *Differenciált tanulásszervezés a többszörös intelligenciák elméletének alkalmazásával*. Pécsi Tudományegyetem BTK Neveléstudományi Intézet, Pécs. <http://mek.oszk.hu/13600/13617/13617.pdf>

Falus Iván (2003): Az oktatás stratégiai és módszerei. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 243-292. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

Nahalka István (2003): A tanulás. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika: Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

AJÁNLOTT IRODALOM

1. Az oktatási rendszer

Halász Gábor (2011): Oktatáspolitikai az első évtizedben In: Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról*, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 17-33. <http://www.ofi.hu/kiadvanyaink/jelentes-2010/11-oktataspolitika>

Halász Gábor (2013): Az oktatáskutatás globális trendjei. *Neveléstudomány: Oktatókutató Innováció*, 1.1.64-90.

Havas Gábor (2008): Esélyegyenlőség, deszegregáció. In: *Zöld Könyv a magyar közoktatás megújításáért*. ECOSTAT Kiadó, Budapest, 121–139.

Neumann Eszter, Vida Júlia (2012): PISA-hatások Európában. *Educatio*, 3. sz. 361-371.

2. A köznevelés, közoktatás irányítása és szabályozása

Bárdossy Ildikó (2011): *Lehetséges kérdések és válaszok a curriculum fejlesztéshez*. PTE, Pécs. http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/curriculum/v_3_5_az_oktats_s_a_helyi_curriculum_rtkelse

Balogh Miklós (2015): A hazai közoktatás finanszírozása az ezredfordulót követően. In: Györgyi Zoltán, Simon Mária és Vadász Viola (szerk.): *Szerep- és funkcióváltások a közoktatás világában*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 93–114.

Bánkuti Zsuzsanna, Lukács Judit (szerk.) (2015): *Tanterv, Tankönyv, Vizsga*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.

Györgyi Zoltán (2016): Közoktatás-irányítási változatok. *Új Pedagógiai Szemle*, 5-6.sz. 17-40.

Fehérvári Anikó (2011): Normatív finanszírozás az oktatásban 2000 és 2009 között. *Új Pedagógiai Szemle*, 6. sz. 21-34.

Palotás Zoltán – Jankó Krisztina (2011): A közoktatás irányítása. In: Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.) (2011): *Jelentés a magyar közoktatásról*, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.69-108. <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>

Reményi Judit (2015): *Tanterv és standardok viszonya a nemzetközi gyakorlatban*. <http://ofi.hu/publikacio/tanterv-es-standardok-viszonya-nemzetkozi-gyakorlatban>

Réti Mónika (2016): *A tanterv szerepe és lehetőségei a tartalmi szabályozásban - nemzetközi kitekintés alapján*. <http://ofi.hu/tema/80/publication>

Vass Vilmos (2000): Az oktatás tartalmi szabályozása. *Iskolakultúra*, 6-7. 48-57.

3. A tudás értelmezései, szerveződése és mérése

Balácsi Ildikó és mtsai (2013): *PISA 2012 Összefoglaló jelentés*. Budapest, Oktatási Hivatal

Báthory Zoltán (2000): *Tanulók, iskolák - különbségek. Egy differenciális tanításmélet vázlat*. OKKER Kiadó, Budapest.

De Corte, Eric (2010): Historical developments in the understanding of learning. In: Dumond, H., Istance, D., Benavides, F. (Eds) *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Centre for Educational Research and Innovation. 35-68. http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#.WRwxNjclHIU#page70

Kádárné Fülöp Judit (2015): Nemzetközi tudásmérés - hazai oktatáspolitikai. *Educatio*, 2.sz.

Kákonyi Luca (2015): *Érettségi vizsgák a XXI század elején. Nemzetközi kitekintés*. <http://ofi.hu/publikacio/erettségi-vizsgak-xxi-szazad-elejen-nemzetkozi-kitekintes>

Pléh Csaba (2010): Tudás és kompetencia viszonya a tanulás és tanítás tudományában. *Iskolakultúra*, 4. 37-41.o. <http://epa.oszk.hu/00000/00011/00147/pdf/2010-04.pdf>

Pintér Róbert (szerk.) (2007): *Az információs társadalom*. Gondolat – Új Mandátum Kiadó, Budapest. <http://mek.niif.hu/05400/05433/05433.pdf>

Réthy Endréné (2011): *Tanári teljesítmény-visszajelzés hatása a tanulók személyiségére*. Comenius Oktató és Kiadó Kft. Pécs.

Stéber Orsolya, Kereszty Orsolya (2015): Az informális tanulás értelmezései a XXI. században. *Új Pedagógiai Szemle*, 9-10.sz. <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/lapszamok/2015-9-10>

4. Képességek fejlődése és iskolai fejlesztése. Kompetencia- modellek és jelentőségük a nevelés és oktatás területén

Habók Anita (2011): A tanulás tanulásának vizsgálata általános iskolások körében. *Magyar Pedagógia*, 111. évf. 3. sz. 207-224.

- Józsa Krisztián (2005): A képességek és motívumok kölcsönös fejlesztésének lehetősége. In: Kelemen Elemér és Falus Iván (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest. 283–302.
- Kovácsné dr. Nagy Emese (2014): *Gondolkodásfejlesztés táblajátékkal*. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége.
http://tehetseg.hu/sites/default/files/konyvek/geniusz_33_net_teljes.pdf
- Lakatosné Török Erika, Kárpáti Andrea (2009): Az informatikai kompetencia, a pedagógiai gyakorlat és az innovációs sikeresség összefüggései az Európai Digitális Tananyagportál magyar kipróbálói csoportjában. *Magyar Pedagógia*, 3. sz. 227-259.
- Nagy József (szerk.) (2007): *Kompetenciaalapú kritériumorientált pedagógia*. Mozaik Kiadó, Szeged.
- Molnár Gyöngyvér (2016): A dinamikus problémamegoldó képesség mint a tudás elsajátításának és alkalmazásának képessége. *Iskolakultúra*, XXVI. 5. 3-16.
- Pukánszky Béla (2011): A tanári kompetenciák problémátörténete. In: Albert S. et al. (szerk.): *A tanári kompetenciákról*. Selye János Egyetem, Komárom, 29-64.
- Szivák Judit (2010): *A vita: A vitakultúra fejlesztése. Szociális kompetenciák fejlesztése a vita segítségével*. (Oktatás-módszertani Kiskönyvtár; 12.) Gondolat Kiadó, Budapest. 2010.

5. A nevelés és folyamata. Az egyéni különbségek szerepe a nevelő, oktató munkában

- Andl Helga (2020): A kisiskolák és lehetőségeik. *Educatio*, 29. évf. 3. szám. 409-424.
- Berkovits Balázs, Oblath Márton (2008): A gyógypedagógiától a szociológiáig és tovább. A „fogycatékosság” és a „szociális hátrány” kapcsolatának diskurzusai és politikája. In: Erőss Gábor, Kende Anna (szerk.) (2008): *Túl a szegregáción*. L'Harmattan, Budapest. 21-47.
- Jávor, R., Révész, G., Séra, L., & Szabó, J. (2021). A tehetség változó koncepciói, *Magyar Pszichológiai Szemle*, 76(2), 259-290. doi: <https://doi.org/10.1556/0016.2021.00006>
- Gyarmathy Éva (2010): Hátrányban az előny. A szociokulturálisan hátrányos tehetségesek. <https://tehetseg.hu/konyv/hatranynban-az-elony-szociokulturalisan-hatranynos-tehetsegesek>
- Imre Anna (2012): Fejlesztő értékelés az általános iskolákban. *Educatio*, 3. sz. 386-400. o.
- Kozma Tamás (2001): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Kron, Friedrich (2003): *Pedagógia*. Osiris Kiadó, Budapest. 73-89.; 250-3478.
- Mayer József (2008): *Adaptációs kézikönyv az intézmény szintű tanulói beilleszkedés elősegítéséhez*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.
<http://mek.oszk.hu/12900/12917/12917.pdf>

Mayer József, Kőpatakiné Mészáros Mária (szerk.) (2011): *A szavak és a tettek. Sajátos nevelési igényű tanulók a közoktatásban a 21. század első évtizedében Magyarországon*. OFI Budapest.

Mrázik Julianna (2015): *Nevelés és iskola: A nevelés pedagógiai antropológiai és összehasonlító megközelítése*. Ad Librum, Budapest.

~~N. Kollár Katalin – Szabó Éva. (2004): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, Budapest.~~

Kovács Mónika (2014): Nemi sztereotípiák és előítéletek az iskolában. In: Gordon Győri János (szerk.) (2014): *Tanárok interkulturális nézetei és azok hatása az osztálytermi munkára. A multikulturális és interkulturális szemlélet elméleti alapjai és történeti vonatkozásai az oktatásban*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 45-51.
http://www.eltereader.hu/media/2014/09/gyori-II-beliv_reader.pdf

Pető Ildikó (2003): Inklúzió a nevelésben. *Iskolakultúra*, 10. sz. 3-12.

Piros Vera – Séra László (2017): *Az iskolai tanulásra való készenlét és a tanulási zavarok*. (15. fejezet) In: N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.) (2017): *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve I*. Osiris Kiadó, Bp. 502-525.
<https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/handle/123456789/2913?show=full>

Piros Vera (2017): *Korrektív lehetőségek a tanulási zavarok esetén*. (16. fejezet) In: N. Kollár

Pukánszky Béla (1995): Segítő nevelés a pedagógia történetében. *Magyar Pedagógia*, 3-4. 333-342.

Réthy Endréné: (2013): *Befogadás, méltányosság, az inkluzív pedagógia rendszere*. Comenius Oktató és Kiadó Kft. Pécs, 2013

Szabó Zsuzsa (szerk.) (2019): *A tehetség kézikönyve*. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége

Varga Aranka (szerk.) (2015): *Inkluzív pedagógia – oktatói segédanyag I-II*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, Pécs. kiemelten az alábbiak:

Forray R. Katalin – Trendl Fanni: A cigányság iskolázottsága és támogató programok.

Andl Helga: Hátrányos helyzet. <http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/95/>

Vida Gergő (2015): A tanulási zavarok hazai kategorizálásnak problémái. *Autonómia és Felelősség* 2015. 3. sz. <http://www.kompetenspedagogus.hu/sites/default/files/05-autonomia-es-felelosseg-pte-btk-ni-2015-03szam.pdf>

6. Értékek, célok, célképzés és célrendszerek a nevelés és oktatás folyamatában

Báthory Zoltán (2000): *Tanulók, iskolák - különbségek. Egy differenciális tanításméltélet vázlatá*. OKKER Kiadó, Budapest.

Báthory Zoltán (2002): Változó értékek, változó feladatok. A PISA 2000 vizsgálat néhány oktatáspolitikai konzekvenciája. *Új Pedagógiai Szemle*, 52.évf.. 9. sz. 9–20.

Pikó Bettina (szerk.) (2010): *Védőfaktorok nyomában. A káros szenvedélyek megelőzése és egészségfejlesztés serdülőkorban*. L'Harmattan, Budapest.

Halász Gábor, Balázs Éva, Fischer Márta, Kovács István Vilmos (szerk.)(2011): *Javaslat a nemzeti oktatási innovációs rendszer fejlesztésének stratégiájára*. OFI Budapest.

Nagy Eszter, dr. Nagy Lászlóné (2014): A fenntarthatóság pedagógiájának elemei és megjelenésük a központi tantervekben a bevezető, kezdő és alapozó iskolaszakaszokban. *A Biológia Tanítása*, XXII. évf. 1. sz. 3-17.
http://www.mozaik.info.hu/Homepage/pdf/folyoirat/A_biolgia_tanitasa_2014-1.pdf#page=31

Nagy Mária (2001): Felkészítés az iskolai gyakorlatra a cigány tanulók nevelése, oktatása területén. *Iskolakultúra*, 12. sz. 43-57.

Óhidy Andrea (2014): A Lifelong Learning - paradigma a németországi és a magyarországi neveléstudományi vitában 1996–2005 között. *Magyar Pedagógia*, 114. évf. 1. sz. 2-23.

Szűdi János (2004): Házirendek a nevelési-oktatási intézményekben I-II-III. *Új Pedagógiai Szemle* 7-8.; 9. és 10. számok

7. Az intézményes nevelés, oktatás tárgyi környezete, infrastruktúrája

Benedek András (szerk.) (2013): *Digitális pedagógia 2.0*. Typotex Kiadó, Budapest.

Benedek András, Golnhofer Erzsébet (szerk.) (2014): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből 2013*. Tanulás és környezete. MTA Pedagógiai Tudományos Bizottság, Budapest.

Dárdai Ágnes, Dévényi Anna, Márhoffer Nikolett, Molnár-Kovács Zsófia (2014): Tankönyvkutatás, tankönyvfejlesztés külföldön I. *Történelemtanítás*, (XLIX.) Új folyam V. 2-4. szám. <http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2014/12/dardai-agnes-devenyi-anna-marhoffer-nikolett-molnar-kovacs-zsofia-tankonyvkutatas-tankonyvfejlesztes-kulfoldon-i-05-02-02/>

Dárdai Ágnes, Dévényi Anna, Márhoffer Nikolett, Molnár-Kovács Zsófia (2015): Tankönyvkutatás, tankönyvfejlesztés külföldön II.: (A nemzetközi tankönyvelméleti kutatások elméleti és módszertani kérdései) *Történelemtanítás*, L. Új folyam VI.:(1-2.) <http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2015/07/dardai-agnes-devenyi-anna-marhoffer-nikolett-molnar-kovacs-zsofia-tankonyvkutatas-tankonyvfejlesztes-kulfoldon-ii-06-01-02/>

Dumont, Hanna - Istance, David (2010): Analyzing and designing learning environments for the 21st century. In: Dumond, H., Istance, D., Benavides, F. (Eds): *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Centre for Educational Research and Innovation.19-34.
http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#.WRwxNjclHIU#page4

Dumont, Hanna - Istance, David (2010): Future directions for learning environments in the 21st century. In: Dumond, H., Istance, D., Benavides, F. (Eds): *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Centre for Educational Research and Innovation. 317-338.

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#.WRwxNjclHIU#page4

Fehér Katalin (2000): Az első magyar nyelvű tankönyvek. *Könyv és Nevelés*, II. évf. 1. Sz

Hunya Márta (2005): A virtuális tanítási környezet. *Iskolakultúra*. 10. sz. 53-69.

Karlovitz János – Karlovitz János Tibor (2003): *Korszerű oktatástechnológia*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.

Katona András (2010): Tankönyvvita a 12. osztályos történelemtankönyvekről. *Könyv és Nevelés*, XII. évf. 3. sz.

http://olvasas.opkm.hu/portal/felso_menusor/konyv_es_neveles/tankonyvvita_a_12_osztalyos_tortenelemtankonyvekrrol

Kojanitz László (2007): A tankönyvek minőségének megítélése. *Iskolakultúra*, XVII. évf. 6-7. sz. 114-126.

Kojanitz László (összeállította) (2014): *A tankönyvek új generációja. A kísérleti tankönyvek fejlesztésének koncepcionális háttere*.

http://www.ofi.hu/sites/default/files/attachments/a_tankonyvek_uj_generacioja_koncepcio_0.pdf

Komenczi Bertalan (2009): *Elektronikus tanulási környezetek*. Gondolat Kiadó, Budapest.

Kófalvi Tamás (2006): *e-Tanítás. Információs és kommunikációs technológiák felhasználása az oktatásban*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Nádasi András (2011): A megfelelő média kiválasztása. *Könyv és Nevelés*, 1. sz.

http://olvasas.opkm.hu/portal/felso_menusor/konyv_es_neveles/a_megfelelo_media_kivalasztasa

Nyíri Kristóf (2006): Virtuális pedagógia – a 21. század tanulási környezete. *Új Pedagógiai Szemle*, 7-8. sz. 30-39.

8. Pedagógiai kommunikáció

Antalné Szabó Ágnes (2006): *A tanári beszéd empirikus kutatások tükrében*. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest.

Balázs Sándor (2000): *A pedagógiai kommunikációs képességek fejlesztésének elméleti és gyakorlati problémái*. Okker Kiadó, Budapest.

Buda Béla: Kommunikáció az osztályban. In: Mészáros Aranka (szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997, 13-22.

Cserné Adermann Gizella (2006): *Önbeteljesítő jóslatok az iskolában és a családban*. Edenscript, Pécs.

Herbst Mária (2010): *A tanári beszédmagatartás*. (Alkalmazott nyelvészeti mesterfüzetek 01.) Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Szeged.

Horváthová Kinga, Szőköl István (2016): *A pedagógiai kommunikáció*. Selye János Egyetem Tanárképző Kar, Komárom.

Sáfrányné Molnár Mónika (2016): A verbális tanári instrukciók az osztálytermi diskurzusban. I. *Anyanyelv-pedagógia IX. évf. 2.* <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=624>

Szőke-Milinte Enikő: A pedagógiai kommunikáció értelmezései. In: Karlovitz János Tibor, Torgyik Judit (szerk.) (2014): *Vzdelávanie, výskum a metodológia*. International Research Institute, Komárno. 241-248.
<http://www.irisro.org/pedagogia2013januar/0309SzokeMilinteEniko.pdf>

9. A pedagógus szakma jellemzői

Bárdossy Ildikó, Dudás Margit (2016): Tanulási folyamatok lehetséges útja a tanárképzésben. In: Garai Imre, Vincze Beatrix és Szabó Zoltán András: *Hiteles pedagógia. Tanulmányok Golnhofer Erzsébet tiszteletére*. Eötvös Kiadó, ELTE, Budapest, 36-45.

Galántai László, Hüber Gabriella (2015): A felejtés kritikája. A neveléstörténet fókuszja a kompetencia alapú tanárképzésben. In: Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben. Szerk.: Vörös Katalin, PTE Pécs. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/a_felejts_kritikja_a_nevelstrtnet_fkusza_a_kompetencia_alap_tanrkpzsben.html

Csapó Benő (2016): A tanárképzés és az oktatás fejlesztésének tudományos háttere. *Iskolakultúra*, XXVI. évf. 2. sz. 3-18.

Falus Iván (szerk.) (2007): *A tanárrá válás folyamata*. Gondolat Kiadó, Budapest.

Füzi Beatrix (2015): A tanári szerepmodell fejlesztésében rejlő lehetőségek. *Neveléstudomány / Oktatás–Kutatás–Innováció* 4. sz. 38-56.
http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2015/nevelestudomany_2015_4_38-56.pdf

Halász Gábor (2015): *Pedagógusszakma, pedagógusmunka és személyes adottságok*. Oktatási Hivatal, Budapest.

Huszár Zsuzsanna (2014): Diplomás pályakép és képzési reflexió – a pályakövetés első intézményi eredményei a pedagógusképzés területén a Pécsi Tudományegyetemen. In: *Diplomás Pályakövető Rendszer tanulmánykötet 2014*. Szerk.: Kuráth G., Héráné Tóth A., Sipos N. PTE Rektori Hivatal Marketing Osztály Pécs, 2014. 123-156.
https://pte.hu/sites/pte.hu/files/files/Egyetemunk/Tenyek_adatok/dpr_tankot_2014_fin.pdf

Kéri Katalin (szerk., 2015): *Az európai pedagógusképzés metszetei*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, Pécs.

- Kéri Katalin (1996): Adalékok a pedagógusok etikai kódexének elkészítéséhez. In: Hoffman Rózsa (szerk.): *Pedagódusetika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 34-44. <http://kerikata.hu/publikaciok/text/etikakod.htm>
- Németh András (2015): A neveléstudomány nemzetközi modelljei és tudományos irányzatai. *Magyar Pedagógia* 115. évf. 3. sz. 255-294.
- Níkitscher Péter (2016): *Milyen a jó pedagógus? – elvárások, szerepek, kompetenciák az empirikus kutatások tükrében*. <http://ofi.hu/publikacio/milyen-jo-pedagogus-elvarasok-szerepek-kompetenciak-az-empirikus-kutatasok-tukreben>
- Nyíró Zsuzsanna (2006): A tanári szakma Európában: sajátosságok, trendek és aggodalmak. A tanári szakmát érintő reformok: történeti áttekintés (1975–2002). *Új Pedagógiai Szemle*, 12. sz. 77-88
- Polónyi István (2016): A neveléstudomány helyzete. *Iskolakultúra*, XXVI. 47-20.
- Sági Matild -Varga Júlia (2011): Pedagógusok. In: Balázs Éva- Kocsis Mihály-Vágó Irén (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 295-324. <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>
- Sági Matild (2011): A pedagógusok szakmai továbbfejlődésének hazai gyakorlata nemzetközi tükrében. In: Sági Matild (szerk.): *Erők és eredők. A pedagógusok munkaerőpiaci helyzete és szakmai továbbfejlődése: nemzetközi kitekintés és gyakorlat*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 47-85.
- Suplicz Sándor (2014): A tanári minőség jegyei karakterrajzokban és esettanulmányokban. In: Karlovitz János Tibor – Torgyik Judit (szerk.) (2014): *Vzdelávanie, výskum a metodológia*. International Research Institute, Komárno. 437-448. <http://www.irisro.org/pedagogia2013januar/0507SupliczSandor.pdf>
- Szivák Judit (2010): *A reflektív gondolkodás fejlesztése. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége*. http://tehetseg.hu/sites/default/files/04_kotet_net.pdf
- Szivák Judit (2014): *Reflektív elméletek, reflektív gyakorlatok*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Török Balázs – Szekszárdi Júlia – Mayer József (2011): Az iskolák belső világa. In: Balázs Éva- Kocsis Mihály-Vágó Irén (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 273-294. <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>
- Veroszta Zsuzsanna (2012): A tanári pályaelhagyás szaktárgyi mintázatai. *Educatio*, 21. évf. 4.sz. 607-618.
- Veroszta Zsuzsanna (2015): Pályakép és szelekció a pedagóguspálya választásában. *Educatio*, 24. évf. 1. sz. 47– 62.

10. Tanulási, tanítási és nevelési stratégiák és módszerek

- Balogh László (1998): *Tanulási stratégiák és stílusok, a fejlesztés pszichológiai alapjai*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen.
- Balogh László (2016): *Az egyéni tehetségfejlesztő programok alapjai: Kézikönyv az egyéni tehetségfejlesztő programok kidolgozásához és megvalósításához*. Didakt Kiadó, Debrecen.
- Bárdos Jenő (2012): A tantárgy-pedagógiák szerkezete, megítélésük kritériumai. *Magyar Pedagógia*, 112.évf. 2. sz. 61-75.
- Bárdossy Ildikó, Dudás Margit, Pethőné Nagy Csilla és Priskinné Rizner Erika (2002): *A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei*. PTE, Pécs – Budapest. http://pedtamop412b.pte.hu/files/tiny_mce/File/KG1.pdf
- Bárdossy Ildikó, Dudás Margit, Pethőné Nagy Csilla, Priskinné Rizner Erika (2003): *Kooperatív pedagógiai stratégiák az iskolában IV*. PTE BTK TI, Pécs. <http://pedtamop412b.pte.hu/menu/40/26>
- Bárdossy Ildikó, Dudás Margit (2010): *A tanulás tervezése és értékelése*. Pécsi Tudományegyetem BTK, Pécs. http://www.educatio.hu/nyilvanossag/hirek_kozlemenyek/eselyegyenloseg_programcsomagok.
- Csordás Ildikó és mtsai (szerk.) (2015): *IKT eszközökkel támogatott projektpedagógia*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Digitális Pedagógiai Osztály, IKT Módszertani Iroda, Budapest. http://dlsulinet.educatio.hu/download/letolthetodokumentumok/ikt_muhely_2014.pdf
- Hunya Márta (2009): Projekt módszer a 21. században I. *Új Pedagógiai Szemle*, 11. 75-96
- Huszár-Samu Nóra, Steklács János (2022): A reciprok tanítási módszer elemeinek jelentősége az olvasás–szövegértés tanítás eredményességének fejlesztésében. *ANYANYELVI KULTÚRAKÖZVETÍTÉS*, 5(1), 21–30. <http://real.mtak.hu/151448/1/SJHSZN20221.pdf>
- Kagan, Spencer (2001): *Kooperatív tanulás*. Önkonet Kft. Budapest.
- Kőrösné Mikis Márta (2000): Az innovatív pedagógiai gyakorlat definíciója. *Új Pedagógiai Szemle*, 50. évf..11. sz. 60-70.
- Mayer, Richard E. (2010): Learning with technology In: Dumond, H., Istance, D., Benavides, F. (Eds) *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Centre for Educational Research and Innovation. 179-198. http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#.WRwxNjclHIU#page4
- Mező Ferenc (2004): *A tanulás stratégiája diákoknak és felnőtteknek*. Pedellus Novitas Kft. Debrecen.

- Molnár Edit Katalin (2015): A tanári tervezés tanulásának és tanításának vizsgálata. *Új Pedagógiai Szemle*, 11-12.sz.
- K. Nagy Emese (2015): A Komplex Instrukciós Program mint státuszkezelő eljárás. *Iskolakultúra*, 5. 33-46
- Nahalka István (szerk.) (2006): *Hatékony tanulás. A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése*. III. ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest.
- Novák Géza Máté (2016): Dráma és pedagógia. A drámapedagógia aktuális kérdéseiről. *Neveléstudomány Oktatás–Kutatás – Innováció*. 2. sz. 43-52.
http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2016/nevelestudomany_2016_2_43-52.pdf.
- Petriné Feyér Judit (2004): *A problémaközpontú csoportmunka*. Gondolat Kiadói Kör, Budapest.
- Revákné Markóczi Ibolya és Nyakóné Juhász Katalin (szerk.) (2011): *A természettudományok tanításának elméleti alapjai*. Debreceni Egyetem Tudományegyetemi Karok, Debrecen.
- Slavin, Robert. E.(2010): Co-operative learning: what makes group-work work? In: Dumond, H., Istance, D., Benavides, F. (eds): *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Centre for Educational Research and Innovation. 161-178.
http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#.WRwxNjclHIU#page4
- Szélpál Szilveszter, Kopasz Katalin (2016): A kutatásalapú tanulás alkalmazása a tehetséggondozásban. *Iskolakultúra*, 26.3. 109-116.
- Szivák Judit (2010): *A vita: A vitakultúra fejlesztése. Szociális kompetenciák fejlesztése a vita segítségével*. (Oktatás-módszertani Kiskönyvtár; 12.) Gondolat Kiadó, Budapest. 2010.
- Tuba Márta (2012): A kooperatív csoportmunka tanulásirányítása. *Anyanyelv-pedagógia V. évf. 4.* <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=419>

KIEGÉSZÍTŐ SZAKMÓDSZERTANI IRODALOMJEGYZÉK

KÖZISMERETI TANÁRSZAKOK

Angol nyelv és kultúra tanára

Council of Europe (2001). *Common European framework of reference*. Cambridge: Cambridge University Press.

Christison, M.A. & Murray, D.E. (2014). *What English Language Teachers Need to Know*. New York and London: Routledge.

Dörnyei, Z. (2005). *The psychology of the language learner*. London: Lawrence Erlbaum.

Hyland, K. & Wong, L. C. (2013). *Innovation and change in English language education*. London: Routledge.

Medgyes, P. (2018). *The non-native teacher*. Swan Communication.

Nikolov, M. (2002). *Issues in English language education*. Bern: Peter Lang.

Nikolov, Marianne. (2007) A magyarországi nyelvoktatás-fejlesztési politika: Nyelvoktatásunk a nemzetközi trendek tükrében. In Irén Vágó (Ed.), *Fókuszban a nyelvtanulás* (pp. 43-72). Budapest: Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet.

Oxford, R. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. NY: Newbury House.

Nikolov, M and Szabó, G (2012.) Developing diagnostic tests for young learners of EFL in grades 1 to 6, in Galaczi, E D and Weir, C J (Eds.) *Voices in Language Assessment: Exploring The Impact of Language Frameworks on Learning, Teaching and Assessment – Policies, Procedures and Challenges*. Proceedings of the ALTE Krakow Conference, July 2011 Cambridge: UCLES/Cambridge University Press.

Biológiatanár

Bánkuti Zsuzsa – Both Mária – Csorba F. László (2006): *A kísérletező ember*
Kairosz Kiadó, Budapest

Both Mária – Csorba F. László (2003): *Források Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest*

Katona Nóra (szerk.) (2020): *A tanulás és tanítás súlypontjai – szempontok a korszerű tanításhoz és tanuláshoz (Tantervi és módszertani útmutató füzetek)* Eszterházy Károly Egyetem

Kriska György – Karkus Zsolt (2015): *A biológia tanításának elmélete és gyakorlata* ELTE Eötvös kiadó Budapest

Radnóti Katalin (szerk.) (2014): *A természettudomány tanítása (Szakmódszertani kézikönyv és tankönyv)* Mozaik Kiadó Szeged

Dr. Barabás Katalin (szerk.) (2006): *Egészségfejlesztés (Alapismeretek pedagógusok számára)* Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest

Boldizsár Éva (2005): *Kézikönyv a biológiatanítás módszertanához*. Trefort Kiadó, Budapest

Fazekas György – Szerényi Gábor (2016): *Biológia I. II.* Scolar Kiadó, Budapest

Csókási Andrásné — Horváth Andrásné — Jámber Gyuláné — Kissné Gera Ágnes (1998): Biológia. Biológiai vázlatok, táblázatok, fogalmak gyűjteménye. Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged

Kriska György (szerk.) (2003): Informatikai eszközök a biológia oktatásában. Tanári kézikönyv a 12-18 éves korosztály oktatásához CD-melléklettel. Sorozatszerkesztő: Kárpáti Andrea. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Perendy Mária (1996): Biológiai vizsgálatok. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

VanCleave, Janice (1995): 101 könnyű és látványos kísérlet a biológia játékos tanulásához. Springer Hungarica Kiadó Kft., Budapest

Bárdossy Ildikó, Dudás Margit, Pethőné Nagy Csilla és Priskinné Rizner Erika (2002): A kritikai gondolkodás fejlesztése – az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. Pécsi Tudományegyetem, Pécs

Etikatanár

Bertók Rózsa-Bécsi Zsófia: Etika-Elméletek, Etika-Gyakorlatok, Ethosz, Pécs, 2007

Etikák, identitások, perspektívák (Szerk.: Bertók Rózsa, Barcsi Tamás) Ethosz-Virágmandula, Pécs, 2013

Etikatörténeti tanulmányok (szerk.: Bertók Rózsa) Ethosz, Pécs, 2010

Matt, Ridley: Az erény eredete. Az emberi ösztönök és a társadalmi együttműködés, Akadémiai, Bp., 2011

Robert M. Pirsing: Lila. Vizsgálódás az erkölcsről. Európa, Bp., 2007

Scott B. Rae: Erkölcsi döntések. Bevezetés az etikába. Harmat, Bp., 2015

Hargitai Rita: Sors és történet. Ú.M.K., Bp., 2008

Színház és pedagógia, Ha a néző is résztvevővé válna. L'Harmattan, Bp., 2010

Fizikatanár

Gimnáziumi és általános iskolai fizika tankönyvek és munkafüzetek

Radnóti-Nahalka-Poór-Wagner: A fizikatanítás pedagógiája, Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2001 (http://members.iif.hu/rad8012/fizika/fizikatanitas_pedagogiaja.pdf)

A fizika tanítása a középiskolában

(http://ttomc.elte.hu/sites/default/files/kiadvany/fizika_tanitasa_a_kozepiskolaban.pdf)

Juhász András (szerk.): Fizikai kísérletek gyűjt. I-III. Arkhimédész Bt-Typotex 1995.

Zátonyi Sándor: Képességfejlesztő fizikatanítás Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2001.

Simonyi Károly: A fizika kultúrtörténete, Gondolat Kiadó, Budapest, 2002.

A fizika tanítása folyóirat (http://www.matarka.hu/szam_list.php?fsz=88)

Általános és középiskolai fizika tankönyvek (ld. OKM tankönyvjegyzék)

<http://www.komal.hu> (KöMaL, Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok)

Érettségi feladatok, Versenyfeladatok

Földrajztanár

Makádi Mariann: Módszertani kézikönyv gyakorló földrajztanárok és hallgatók részére 1. Stiefel-Eurocard Kft. Budapest, 2005

Kormány Gyula: A földrajz tanítása. Nyíregyházi Főiskola tankönyve, 2005.

Makádi Mariann: Módszertani kézikönyv gyakorló földrajztanárok és hallgatók részére 2. Stiefel-Eurocard Kft. Budapest, 2006.

Farsang Andrea: Földrajzi kísérletek és modellek Geolitera Kiadó, SZTE TTIK Földrajzi Földtani tanszékcsoport, Szeged, 2014.

Farsang Andrea: Földrajztanítás korszerűen. GeoLitera, Szeged, 2011.

Francia nyelv és kultúra tanára

Lectures obligatoires

Anthologie de la didactique du FLE, szerk. Szladek Emese, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2003.

Bárdos Jenő, *Az idegen nyelvek oktatásának elméleti alapjai és gyakorlata*, Bp, Tk. 2000

Cadre européen commun de référence pour les langues - Apprendre, Enseigner, Évaluer (CECR)

Chiss, Jean-Louis, *La linguistique nuirait-elle à l'enseignement du français ?* 2007

Germain, Claude, *Évolution de l'Enseignement des langues: 5000 ans d'histoire*, Clé International, Paris, 1993

Medgyes Péter, *A nyelvtanár*, Bp, Corvina, 1997

Moirand, Sophie, *Enseigner à communiquer en langue étrangère*, Paris, Hachette, 2002

Oszetzky, Éva, *Acquisition du français et évaluation lexicale*, Université de Pécs, 2004

Porcher, Louis, *Le Français Langue Etrangère - Emergence et Enseignement D'une Discipline*, Paris, Hachette, 1995

Puren, Christian, *Histoire des méthodologies de l'enseignement des langues*, Nathan, Paris, 1988

Lectures conseillées

Bárdos Jenő, *Nyelvpedagógiai tanulmányok Pedagógia, nevelés, Nyelvoktatás nyelvpedagógia, idegennyelv-oktatás.*

Bárdos Jenő, *A nyelvtanítás története és a módszerfogalom tartalma*, 1993

BERARD, EVELYNE, *L'approche communicative*, Clé International, Paris, 1991

BOGAARDS, PAUL, *Le vocabulaire dans l'apprentissage des langues étrangères*, LAL, Crédif, Hatier - Didier, Paris, 1994

Etudes de linguistique appliquée (revue)

GALISSON, R., *D'autres voies pour la didactique des langues étrangères*, LAL, Hatier, Paris, 1982

Groux, Dominique, *L'apprentissage précoce des langues*, Presses Universitaires De France - Puf, 1998

KLEIN, WOLFGANG, *L'acquisition de langue étrangère*, A. Colin, Paris, 1989

Franc-parler.org

Franciaoktatás.hu

Galisson, *Les mots pour communiquer*, Clé International, Paris, 1984

IFprofs HONGRIE

Le Français dans le Monde, Recherches et application (revue et recueil d'articles)

PICOCHÉ, JACQUELINE, *Didactique du vocabulaire français*, Nathan, Paris, 1993

Porcher, Louis, *Méthodes et pratiques des manuels de langue*, Les Editions Didier, 1984

TREVILLE - DUQUETTE, *Enseigner le vocabulaire en classe de langue*, Hachette, Paris, 1996

VERS UN NIVEAU 3, LFDM, Paris, 1987

WIDDOWSON, H.G. *Une approche communicative de l'enseignement des langues*, LAL, Hatier, Paris, 1981

Hon-és népismerettanár

Baksa Brigitta – Karácsony-Molnár Erika: A hon- és népismeret kerettantervről. Történelemtanítás. Online Történelemdidaktikai Folyóirat 2014.

<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2013/01/baksa-brigitta-karacsony-molnar-erika-a-hon-es-nepismeret-kerettantervrol-03-02-14/>

Debrődiné Dobóczy Mária: Hely- és iskolatörténet a helyi tantervben. Történelemtanítás. Online Történelemdidaktikai Folyóirat 2017. 1.

<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2014/12/debrodine-doboczy-maria-hely-es-iskolatortenet-a-helyi-tantervben-05-02-17/>

Gálos László – Gőzsy Zoltán: Az egyháztörténet helye és tanítási lehetőségei a hon- és népismeret oktatásban. In: Gőzsy Zoltán, Varga Szabolcs (szerk.) Katolikus egyháztörténelem az oktatásban: Nemzetközi trendek, új szempontok. Forum Historiae Ecclesiasticae; 1. Pécs, 2015. 191-201.

Jankay Éva: A hon- és népismeret tanítása. Tanítási segédanyag az általános iskolák 5. osztálya számára. Történelem Tanári Kincsestár. 2002. 6. C 2.1 1-16

Rigó Balázs: Tegnap és ma. Az alsófokú helytörténeti oktatás múltja és jelene. Történelemtanítás. Online Történelemdidaktikai Folyóirat. 2017. 1.

<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2013/04/rigo-balazs-tegnap-es-ma-az-alsofoku-helytorteneti-oktatas-multja-es-jelene-04-01-02/>

Horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára

Bežen, Ante: Metodika: Znanost o pučavanju nastavnog predmeta, Zagreb, 2008.

Hrvatski, časopis za teoriju i praksu nastave hrvatskoga jezika, književnosti, govornoga i pismenoga izražavanja te medijske kulture

Matijević, Milan-Radovanović, Diana: Nastava usmjerena na učenika, Školske novine, Zagreb, 2011.

Nemeth-Jajić, J., Rasprava kao metoda poticanja i razvijanja jezično-komunikacijske kompetencije učenika u nastavi hrvatskoga jezika i književnosti, Zbornik radova Petoga hrvatskoga slavističkog kongresa, Rijeka, 2012., str. 883-889.

Pandžić, Vlado. Govorno i pismeno izražavanje u srednjoj školi. Zagreb, 2001.

Pranjić, Marko: Nastavna metodika u riječi i slici. Zagreb: Hrvatski studiji, 2013.

Pintarić, Ana: Metodičke vježbe u nastavi hrvatskoga jezika – Zlatookin osmijeh kao jezičnometodički predložak. Život i škola. Osijek, 2002.

Rosandić, Dragutin: Metodika književnoga odgoja, Školska knjiga, Zagreb, 2005.

Visinko, Karol: Jezično izražavanje u nastavi hrvatskoga jezika. Pisanje, Zagreb, 2010.

Zakoni, pravilnici i dokumenti za osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje

Informatikatanár

Benedek, A. (Szerk.). (2013). *Digitális Pedagógia 2.0*. Budapest: Typotex.

Di Blasio, B., Gimesi, L., Jenák, I., Jenei, S., & Káplár, M. (2015). *Infokommunikációs technológiák a felsőoktatásban - Továbbképzési tananyag*. Pécs: Pécsi Tudományegyetem. Letöltés dátuma: 2017. június 15, forrás: <https://mega.nz/#!C5p1TaCQ!7YaXcWHRR9zCQgb7w5Xy86cVh3SDPk8-KOPRmG0Me18>

Holczer, J. (2013). *Informatika szóbeli érettségi közép- és emelt szinten*. Budapest: Jedlik Oktatási Stúdió.

Zsakó, L., Nyakóné Juhász, K., & Kátai, Z. (2008). Mivel foglalkozik az informatika szakmódszertan? *Informatika a felsőoktatásban 2008*. Debrecen. Letöltés dátuma: 2017. június 15, forrás: <http://www.agr.unideb.hu/if2008/kiadvany/papers/D64.pdf>

Kémiantanár

Radnóti K. : A természettudomány tanítása, Szakmódszertani kézikönyv és tankönyv, Mozaik Kiadó, Szeged 2014.

Rózsahegyi M., Wajand J.: 575 kísérlet a kémia tanításához, Tankönyvkiadó, Budapest 1991.

Balázs K.: Kompetencia alapú fejlesztés a kémiaoktatásban; A kompetencia alapú fejlesztés elmélete és gyakorlata, alkotó szerkesztő: Vass V., Apáczai Kiadó, Celldömölk 2008.

Rózsahegyi M., Wajand J.: Látványos kémiai kísérletek, Mozaik Kiadó, Szeged 1999.

Villányi Attila: Kémia összefoglaló középiskolásoknak, Műszaki Kiadó

Villányi Attila: Kémiai album, Kemavill Bt. 2002.

Főző A. L., Riedel M.: Informatikai eszközök a kémia oktatásában. Sorozatszerkesztő: Kárpáti A., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2003.

Rózsahegyi M., Wajand J.: Kémia itt, kémia ott, kémia mindenhol!, ELTE, Eötvös Kiadó, 2003.

Inzelt György: Mély kútforrása a bölcsességnek, Vegyészek és vegyületek, La Harmattan Kiadó 2012.

A kémiatanítás módszertana Szerk: Szalay Luca ELTE 2015. [www.mke.org.hu](http://ttomc.elte.hu/sites/default/files/kiadvany/kemiatanitas_modszertana_jegyzet.pdf)
http://ttomc.elte.hu/sites/default/files/kiadvany/kemiatanitas_modszertana_jegyzet.pdf

Nagy Zsuzsanna – Sárík Tibor – Victor András: Kémia tantárgypedagógia. Nemzeti TK, 1993.

„Új tartalomhoz új módszerek a kémiaoktatásban”, Szerk.: Rózsahegyi Márta, ELTE Kémiai Tanszékcsoport, Budapest, 2002.

Könyvtárostánár

Kötelező irodalom:

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról.

1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről.

Csapó Benő: Az iskolai tudás. Bp., Osiris, 2002.

Dán Krisztina: Iskolai könyvtári ismeretek. Bp., Könyvtári Intézet, 2002.

Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.

Horváth Tibor-Papp István (szerk.): Könyvtárosok kézikönyve 1-5. Bp., Osiris, 2001.

Sipos Anna Magdolna: Könyvtári reneszánsz: Könyvtárak az információs társadalomban 2.0. Bp., Ventus Libro, 2016.

Ungváry Rudolf - Vajda Erik: Könyvtári információkeresés. Bp., Typotex, 2002.

Varga Katalin: Az információtól a műveltségig. Az információs műveltség alapjai. Bp., L'Harmattan Kiadó, 2013.

Ajánlott irodalom:

Adamikné Jászó Anna: Csak az ember olvas (Az olvasás tanítása és lélektana) Bp., Tinta, 2003.

Agárdi Péter: Magyar kultúra és média a XXI. század elején. Pécs, PTE FEEK, 2005.

Balázs Sándor: Az információk használata, hasznosítása és haszna. Bp., OMIKK, 1993.

Bárdossy Ildikó (szerk.): A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. Tanulási segédlet pedagógusok és pedagógusjelöltek számára a saját élményű tanuláshoz. Pécs–Bp., PTE, 2002.

Béres Judit: „Azért olvasok, hogy éljek”. Szöveg, olvasás és lélektani munka a biblioterápiában. = Pannonhalmi Szemle, 2014. 2. pp. 59-69.

Bús Imre (szerk.): Gyermekek különböző és hasonló kultúrákban. Pécs, PTE IGYK, 2013.

Ranschburg Jenő: Áldás vagy átok? Gyermek a képernyő előtt. Bp., Saxum, 2006.

Varga Katalin, Mészárosné Szentirányi Zita (szerk.): A 21. század műveltsége: E-könyv az információs műveltségről. Pécs, PTE FEEK Könyvtartudományi Intézet, 2008.

<http://www.lib.pte.hu/elektkonyvtar/ekonyvek/elibrary/21szazad> vagy

<http://mek.oszk.hu/06300/06355/html>

Latin nyelv és kultúra tanára

Ritoók Zsigmond: A középiskolai latintanítás helyzete Magyarországon 1945-1995 között. *Valóság* 43 (2000/7).

Borzák István: *Kell-e a latin?* Budapest: Gondolat: Budapest 1990.

Kell-e a latin? Kerekasztal beszélgetés a magyarországi latintanításról.

http://www.tanszertar.hu/eken/2009_01/latin_0901.htm

Lehetőségek. Könyv a latintanításról. Budapest: Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti és Társadalomtudományi Kara 2015.

<https://btk.ppke.hu/uploads/articles/180416/file/Lehetosegek.pdf>

Bárdos Jenő: Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és gyakorlata. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó 2006.

Ajánlott módszertani tanulmányok (angol):

Richard A. LaFleur (szerk.): *Latin for the 21st Century. From Concept and Classroom*. Scott Foresman - Addison Wesley: Glenview (IL) 1998. (Ld. <http://bmcr.brynmawr.edu/1999/1999-08-03.html>)

John Gruber-Miller: *When Dead Tongues Speak. Teaching Beginning Greek and Latin*. American Philological Association Classical Resources Series 6. Oxford University Press, 2006. (Ld. <http://bmcr.brynmawr.edu/2008/2008-03-07.html>)

Latin nyelvkönyvek, nyelvtankönyvek:

N. Horváth Margit- Nagy Ferenc: *Latin nyelvkönyv I-IV*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó (2012-es NAT szerint átdolgozott kiadások).

N. Horváth Margit: *Latin feladatgyűjtemény a középiskolák I-II. osztálya számára*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó 1999.

Fehér Bence – Hajdu Péter: *Latin nyelvkönyv 2-4*. Budapest: Holnap Kiadó 2003.

Ferenczi Attila – Monostori Martina: *Latin nyelvkönyv*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Varga Barnabás: *Latin gyakorlókönyv. A „Ferenczi-Monostori” latin nyelvkönyv olvasmányaihoz*. Budapest: Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar 2002.

Gavin Betts: *Latin nyelvkönyv*. Budapest: Akadémiai Kiadó 1996.

Bárczi Ildikó: *Orbis Latinus I-II*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 1994.

Fehér Bence: *Latin nyelvkönyv 1*. Budapest: Holnap Kiadó 2001.

Banó István – Nagy Ferenc – Waczulik Margit: *Latin nyelvkönyv*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.

Nagy Ferenc – Kováts Gyula – Péter Gyula: *Latin nyelvtan a gimnáziumok számára*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó 1995.

M. Nagy – Tegye Imre: *Latin nyelvtan a középiskolák számára*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó 1990.

Mayer Erika – Tegye Imre: *Gradus ad Parnassum*. Budapest: Tankönyvkiadó, Bp., 1986.

Ferenczi Attila – Kendeffy Gábor: *Latin a szóbeli nyelvvizsgán*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 1999.

Magyar László: *Játszva latinul*. Kecskemét: Korda Kiadvány

Magyar mint idegen nyelv tanára

Dóla Mónika (2020): *Módszertani útmutató a magyar nyelv tanításához. Magyar nyelv-tanári segédkönyvek*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest.
https://btk.kre.hu/nyelveszet/images/_Dola_Monika_modszertani_utmutato.pdf

Dörnyei Zoltán (2005): *The Psychology of the Language Learner. Individual Differences in Second Language Acquisition*. Lawrence Erlbaum, New Jersey.
<https://cstn.files.wordpress.com/2009/11/the-psychology-of-the-language-learner-3haxap.pdf>

Nádor Orsolya (szerk.) (2019): *Régebbi és újabb nyelvoktatási módszerek. Magyar nyelv-tanári segédkönyvek*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest.
https://btk.kre.hu/nyelveszet/images/nador_orsolya_web_2019.pdf

Schmidt Ildikó – Nagyházi Bernadette (2020): *Magyar nyelv-tanítás gyermekeknek. Magyar nyelv-tanári segédkönyvek*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest.
https://btk.kre.hu/nyelveszet/images/schmidt_nagyhazi.pdf

Magyartanár

ANTALNÉ SZABÓ Ágnes – LACZKÓ Krisztina – RAÁTZ Judit (szerk.): *Szakpedagógiai körkép 1. Anyanyelv- és irodalompedagógiai tanulmányok*. Bölcsész- és művészetpedagógiai tanulmányok 2. ELTE, Budapest, 2015.
http://metodika.btk.elte.hu/file/TAMOP_BTK_BMK_2.pdf

BORDOGI Ferenc Máté (szerk.): *AZ irodalomtanítás aktuális kihívásai*
<https://elearning.unideb.hu/enrol/index.php?id=22979>

FENYŐ D. György: *Az irodalomtanítás módszertana* <https://teakiado.hu/felnotteknek/az-irodalomtanitas-modszertana-1-2/>

HORVÁTH Viktor: *A vers ellenforradalma: A versírás és versfordítás tanulása és tanítása*, Bp., Magvető, 2014.

JÁNK, István H., TOMESZ Tímea, DOMONKOSI Ágnes (szerk.) *A digitális oktatás nyelvi dimenziói: Válogatás a PeLiKon2020 oktatásnyelvészeti konferencia kerekasztal-beszélgetéseiből és előadásaiából*. Eger, Magyarország : Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Líceum Kiadó (2022) <http://publikacio.uni-eszterhazy.hu/7559/1/PeLiKon2020%20online.pdf>

KUCSERKA Zsófia: *Az irodalomtanári mesterség gyakorlata és módszertana*. Pécs, PTE BTK, 2011.

LUDÁNYI Zsófia – JÁNK István – DOMONKOSI Ágnes (szerk.). *A nyelv perspektívája az oktatásban: Válogatás a PeLiKon2018 oktatásnyelvészeti konferencia előadásából*. LÍCEUM KIADÓ. EGER. 2020. http://publikacio.uni-eszterhazy.hu/6746/1/PELIKON_teljes%20k%C3%B6tet.pdf

PETHŐNÉ Nagy Csilla: *Módszertani Kézikönyv*. Korona, Budapest, 2005.

TERBE, Erika (szerk.) *A szövegértés mint tanulási képesség fejlesztése*. Budapest, Magyarország : Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) (2019) http://mindenkiiskolaja.elte.hu/wp-content/uploads/2019/09/A-sz%C3%B6veg%C3%A9rt%C3%A9s-mint-tanul%C3%A1si-k%C3%A9pess%C3%A9g-fejleszt%C3%A9s_INTERA.pdf

www.arkadia.pte.hu

<https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/>

Matematikatanár

Ambrus A.: *Bevezetés a matematika-didaktikába*. ELTE Eötvös Kiadó, Bp., 2004.

Bognár J.né, Nemetz T., Tuszny G.: *Ismerkedés a véletlennel*. Tankönyvkiadó, Bp., 1980.

Hollai M.: *A geometriai gondolkodás és a transzformációs szemlélet szintjei*. ELTE TTK, Szakmódszertani Közlemények, V., 1972.

Peller J.: *A számfogalom fejlesztésének szintjei az oktatási gyakorlatban*. Tankönyvkiadó, Bp., 1974.

Pólya G.: *A gondolkodás iskolája*. Gondolat Kiadó, Bp., 1977.

Pólya G.: *A problémamegoldás iskolája I, II.* Tankönyvkiadó, Bp., 1964, 1968.

Skemp, R.: *A matematikatanulás pszichológiája*, Gondolat Kiadó, Bp., 1975.

ELTE TTK Matematikai Intézet, Matematikatanítási és Módszertani Központ honlapján található irodalmak

NAT, kerettantervek

Tankönyvek

Média, -mozgókép és kommunikációtanár

A mozgóképkultúra és médiaismeret tárgy oktatásának szakmai és intézményi keretei

Szijártó Imre (2008): A mozgóképkultúra és médiaismeret tanításának módszertana. Debrecen: Pedellus Kiadó

Rajnai Richárd (2021): A médiaoktatás gyakorlata a 21. századi Magyarországon. ÚJ PEDAGÓGIAI SZEMLE 71. évfolyam 7-8. szám 12-29.
<http://upszonline.hu/index.php?article=710708007>

Újmédia-eszközök és módszerek a médiaoktatásban

Poore, Megan (2015) Hogyan használjuk a közösségi médiát az oktatásban? Wolters Kluwer ISBN 978 963 295 478 3

Fegyverneki Gergő (2016): IKT-s ötlettár. Gyorstalpaló digitáliskultúra-azonos pedagógiából kezdőknek és haladóknak. Neteducatio, 978-615-80328-7-2

Dr. Abonyi-Tóth Andor - Dr. Turcsányi-Szabó Márta (2015): A mobiltechnológiával támogatott tanulás és tanítás módszerei. Educatio TNSZ. <https://dlsulinet.educatio.hu/download/letoltheto-dokumentumok/mobiltechnologia.pdf>

Médiaműveltség

Hobbs, Renee – Moore, David Cooper (2015): A médiaműveltség felfedezése. Wolters Kluwer ISBN 978 963 295 476 9

Nagy Krisztina (2018): Média, műveltség, szabályozás. Gondolat Kiadó ISBN 978 963 693 905 2

A filmoktatás aktuális kérdései

Hartai László (2016): Újra válaszúton a mozgókép- és médiaoktatás? Neveléstudomány, 4.2. 5–28. http://real-j.mtak.hu/13957/2/nevelestudomany_2016_2.pdf

Hartai László (2018): A zék, az alfák és a filmoktatás. Apertúra, 13. 2. <https://www.apertura.hu/2018/tel/hartai-a-zek-az-alfak-es-a-filmoktatas/>

Témakörök és közelítésmódjok a mozgókép- és filmoktatásban

Varga Balázs – Blaskó Ágnes – Gyenge Anikó – Terebesi Zsuzsanna (2014): Final Cut: A tankönyv. Budapest, L'Harmattan. ISBN 978-963-236-736-1

Gelencsér Gábor (1998): Képkorszak: Szöveggyűjtemény a mozgóképkultúra és médiaismeret oktatásához. Budapest, Korona ISBN 9789639036550

Német nyelv és kultúra tanára és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára

Literatur zur DaF-Didaktik und DaN-Didaktik

Brinitzer, Michaela (Hrsg.) (2013): DaF Unterrichten. Basiswissen Didaktik Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Stuttgart: Klett.

Decke-Cornill, Helene / Küster, Lutz (2010): Fremdsprachendidaktik. Tübingen: Narr.

Hallet, Wolfgang/Königs, Frank G. (Hrsg.) (2010): Handbuch Fremdsprachendidaktik. Seelze-Velber: Klett.

Reder, Anna (2011): Ausgewählte Fragen der Deutschdidaktik. Pécs. online: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/dig_jegy_nemet/index.html

Rösler, Dietmar / Würffel, Nicola (2014): Lernmaterialien und Medien. Stuttgart: Klett-Langenscheidt. (Deutsch Lehren Lernen 5)

Zusätzliche Literatur zur DaN-Didaktik

Beese, Melanie et al.(2014): Sprachbildung in allen Fächern. Deutsch als Zweitsprache. Stuttgart: Klett-Langenscheidt. (Deutsch Lehren Lernen 16)

Kostrzewa, Frank / V. Rada, Roberta (Hg.) (2010): Deutsch als Fremd- und Minderheitensprache in Ungarn: Historische Entwicklung, aktuelle Tendenzen und Zukunftsperspektiven. Hohengehren: Schneider.

Olasz nyelv és kultúra tanára

Mari D'Agostino, *Sociolinguistica dell'italianocontemporaneo, in Salvati e Sciolla (a cura di), L'Italia e le sue regioni , vol III, Treccani 2015*
https://www.academia.edu/13231280/Sociolinguistica_dellitaliano_contemporaneo_in_Salvati_e_Sciolla_a_cura_di_LItalia_e_le_sue_regioni_vol_III_Treccani_2015

OLASZ NYELVI TANULMÁNYOK AZ ALKALMAZOTT NYELVÉSZET TÉMAKÖRÉBŐL, (szerk.Luigi Tassoni, Fóris Ágota), Iskolakultúra, Pécs, 2000 http://misc.bibl.u-szeged.hu/45471/1/iskolakultura_konyvek_005.pdf

Józsa Judit, *Dalla sociolinguistica alla glottodidattica (A szociolingvisztikától a nyelvoktatásig),* in Andrea Kollár, *Miscellanea di studi in onore di Nándor Benedek [Tanulmányok Benedek Nándor tiszteletére],* JATEPress, Szeged 2007., pp. 51-63. Lepschy Anna Laura; Lepschy Giulio, *La lingua italiana [Az olasz nyelv],* Bompiani, Milano 1981, pp. 36-57.

http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/11134/1/Miscellanea_Benedek_kotet_u.pdf

Sobrero Alberto, *Introduzione all'italiano contemporaneo [Bevezetés a mai olasz nyelvbe]*, Editori Laterza, Roma-Bari 1998, <https://www.scribd.com/doc/115023992/Introduzione-all-Italiano-Contemporaneo>

Bárdos Jenő, *Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és gyakorlata*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2000, pp. 41-199. <https://mek.oszk.hu/18000/18010/18010.pdf>

Bárdos Jenő, *Élő nyelvtanítástörténet*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2005. <https://mek.oszk.hu/18000/18009/18009.pdf>

Balboni, P. E. *Le lingue di Babele. FARE EDUCAZIONE LINGUISTICA Attività didattiche per Italiano L1 e L2, lingue straniere e lingue classiche*, 2008 De Agostini Scuola SpA – Novara, <https://arca.unive.it/retrieve/handle/10278/20548/19479/Fare%20educazione%20linguistica%202008%20BALBONI.pdf>

Paolo E., Balboni-Anna, Biguzzi (szerk.), *Letteratura italiana per stranieri*, Perugia, Guerra, 2008, https://archive.org/details/letteraturaitali0000unse_h9f0

Medgyes Péter, *A nyelvtanár*, Bp, Corvina, 1997

Turchetta B., *Il mondo in italiano*, Editori Laterza, Roma-Bari, 2005

Santipolo M., *L'italiano*, UTET, Torino, 2006

Alapdokumentumok:

A Nemzeti Alaptanterv (1995, 2003, 2007, 2012, 2020)

A kerettantervek (2000, 2012) Az érettségi vizsga általános és részletes követelményei (2005) 100/97. Korm. Rendelet, 40/2002 OM rendelet

https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat

4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének kiadásáról <https://www.oktatas.hu/koznevelés/erettsegi/feladatsorok>

<http://ofi.hu/kerettantervek-helyi-tantervek>

<https://www.ejg.hu/wp-content/uploads/olasz.pdf>

http://ujlaki.ultranet.hu/extra_files/honlap/olasz_tagozat_helyi_tanterv.pdf

Romológianár (romani nyelv és kultúra/beás nyelv és kultúra tanára)

ANDL H., CSERTI CSAPÓ T. (2017): Cigányok, romák reprezentációja a hazai környezet- és természetismeret, illetve a földrajz tankönyvekben. In: Mrázik Julianna (ed.): *A tanulás új*

útjai. Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete, Budapest http://hera.org.hu/wp-content/uploads/2014/02/HERA_tanulas_uj_utjai20170509.pdf

ANDL H., BECK Z., CSERTI CSAPÓ T. & LAKATOS SZ. (2019): Romológiai ismeretek és tanárképzés. In: Arató Ferenc (ed.): *Áttekintés: Válogatás a pécsi neveléstudományi műhely munkáiból*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Neveléstudományi Intézet, pp. 177-191 (Autonómia és felelősség tanulmánykötetek; V.)

BALÁZS A., HORVÁTH B., MENESI L. & VARGA K. (2014): A cigányság reprezentációja az általános- és középiskolai tankönyvekben. Monitor - kritikai platform és nyitott műhely (szerzői közösség), *Fekete pont 2014*.
https://issuu.com/monitornyitottmuhely/docs/monitor_fekete_pont_2014_tank_nyvk/1

Beck Zoltán: Tekintély és szöveg - miért van baj a cigány népismerettel, *EDUCATIO* 13: (2) pp. 314-318.

Beck Zoltán: A nevelés színterei a kortárs cigány, roma képzőművészetben. In: Endrődy-Nagy Orsolya – Fehérvári Anikó (szerk.): *Innováció, kutatás, pedagógusok*. Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete (HERA), Budapest, 2018. pp. 438-447.
http://hera.org.hu/wp-content/uploads/2014/02/HERA_Evkonyvek_V.pdf#page=438

Beck Zoltán: *A megszólalás üres helye. Romológiáról és más dolgokról*. Napvilág Kiadó, Budapest, 2020.

BEREK S. (2012) Cigány/roma népismeret-megközelítések. *Mediárium*, 6.évf. (2012/4), pp. 55-68. <https://docplayer.hu/158787312-Cigany-roma-nepismeret-megkozelitesek.html>

Cserti-Csapó Tibor (szerk.): *Alapirodalmak a hazai cigány, roma népességre vonatkozó társadalomtörténet, társadalomismeret oktatásához*. 484 p. Pécs: PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, 2015. pp. 401-462. (Gypsy Studies Cigány Tanulmányok 36.) (ISBN:978-963-642-867-9)
https://btk.pte.hu/sites/btk.pte.hu/files/nevelestudomanyi_intezet/GS36.pdf

Forray R. Katalin: A cigányság oktatásának egyes kérdései Európában. In: *Magyar Pedagógia*, 1998. 1. sz. pp. 3-16.
<https://kisebbssegkutato.tk.hu/uploads/files/olvasoszoba/multikulturalizmus/Forray%20R.%20Katalin%20A%20cig%C3%A1nys%C3%A1g%20oktat%C3%A1s%C3%A1nak%20egy%20k%C3%A9rd%C3%A9sei%20Eur%C3%B3p%C3%A1ban.pdf>

Lakatos Szilvia (2010): A romani nyelv helyzete a magyarországi közoktatásban. In: Andl Helga – Dominek Dalma Lilla – Molnár-Kovács Zsófia (szerk.): *Iskola a társadalmi térben és időben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 183-186. o.

Orsós Anna: *Cigány/roma nemzetiségi oktatás - Kutatási beszámoló*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék - Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015
<https://pea.lib.pte.hu/handle/pea/23809>

Orsós Anna (szerk.) (2015): *A romológia alapjai*. PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék – Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs.
<http://mek.oszk.hu/14700/14735/html/index.html>

Romológia folyóirat 9. szám - Cigány/roma nemzetiségi nevelés-oktatás
https://btk.pte.hu/sites/btk.pte.hu/files/romologia_folyoirat/romologia_09_BELIV%20_FULL.pdf

Trendl Fanni (2018): *Szocializáció és a magyarországi cigányság iskolázottsága*
In: Cserti Csapó, Tibor (szerk.) *Alapismeretek a cigány, roma közösségekről*
Budapest, Magyarország: Magyar Cserkészszövetség 164 p. pp. 149-164., 16 p.

Testnevelő tanár

Hamar Pál (2016): *A testnevelés tantervmélete*. Eötvös József Kiadó, Budapest

Hamar Pál (2022): *Testnevelés -Tudomány, Tervezés, Oktatás, Értékelés* Eötvös Kiadó, ELTE, Budapest

Csányi Tamás, Révész László (2021): *A testnevelés és sport oktatásának elmélete és módszertana – Középpontban a tanulás*. Magyar Diáksport Szövetség, Budapest

Vass Zoltán és mtsai (2015): *Egészség- és személyiségfejlesztő kézikönyv az iskolai testneveléshez*. Magyar Diáksport Szövetség – Testnevelés Módszertani Könyvek, Budapest

Fintor Gábor (2019): *Implementáció és tanulói attitűdök* Belvedere Meridionale Kiadó, Szeged
<http://real-eod.mtak.hu/id/eprint/9429>

Soós István (2022): *Az egészségközpontú fizikai aktivitás és az ülő („sedens”) életvitel*
Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, Budapest
https://www.eltereader.hu/media/2022/08/TE_Soos-Istvan_Az-egeszsegkozpontu...es-sedens-eletmod_web-0905.pdf

Történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára

Csepela Jánosné – Horváth Péter – Katona András – Nagyajtai Anna (2000): *A történelemtanítás gyakorlata. Tantárgy-pedagógiai tankönyv*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

F. Dárdai Ágnes (2006): *Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás*. I–II. kötet. ELTE BTK–Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata, Budapest.
<https://digitalia.lib.pte.hu/www/free/f-dardai-agnes-tortenelmi-megismeres-tortenelmi-gondolkodas-1-2-pecs-2006/hm/index.html>

F. Dárdai Ágnes – Kaposi József – Katona András (szerk.) (2020): *A történelemtanítás a történelemtanításért. Válogatás az Történelemtanítás online folyóirat írásaiból (2010-2020)*. Magyar Történelmi Társulat, Budapest. <https://digitalia.lib.pte.hu/hu/pub/f-dardai-kaposi-katona-a-tort-tanitas-a-torttanitasert-mtt-bp-2020-5070>

Gyertyánfy András (szerk.) (2023): *A történelemtanítás elmélete és gyakorlata*. Szöveggyűjtemény. Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Pécs. <https://bit.ly/3YmGizz> , <https://pea.lib.pte.hu/handle/pea/34861>

Kaposi József (2015): *Válogatott tanulmányok*. I-II. Szaktudás Kiadó Ház Zrt., Budapest. I. kötet: http://www.kaposijozsef.hu/wp-content/uploads/2011/09/Kaposi_Jozsef-Valogatott_tanulmanyok_I.pdf , <http://kaposijozsef.hu/wp-content/uploads/2016/01/valogatott-tanulmanyok-II.pdf>

Kaposi József (2020): *Közelítések a történelemtanítás elméletéhez és gyakorlatához. Oktatási segédlet*. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest. http://kaposijozsef.hu/wp-content/uploads/2020/07/Kozelitesek_kotet_nyomdai_javitott.pdf

Katona András (2022): *Fél évszázad a történelemtanítás szolgálatában*. Katona András válogatott történelempedagógiai írásai. Magyar Történelmi Társulat, Budapest. <https://tanaritagozat.tortenelmitarsulat.hu/doc/Fel-evszazad-nyomdai-netre.pdf>

Katona András – Sallai József (2002): *A történelem tanítása. Tantárgy-pedagógiai összefoglaló*. Budapest.

Knausz Imre (szerk.) (2001): *Az évszámokon innen és túl... Megújuló történelemtanítás*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

Knausz Imre (2015): *A múlt kútjának tükre. A történelemtanítás céljairól*. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc. <http://mek.oszk.hu/15500/15519/15519.pdf>

Knausz Imre (2018): *Műveltség és demokrácia. Kísérletek a pedagógia bírálatára, 2010–2018*. Demokratikus Ifjúságért Alapítvány, Budapest. <http://mek.oszk.hu/18800/18805/>

Kojanitz László (2021): *A történelmi gondolkodás fejlesztése. Válogatott tanulmányok*. Szeged, Belvedere Meridionale. <http://real-eod.mtak.hu/9843/>

Kovács István – Kovács Istvánné – Óbis Hajnalka (2015): *A változó történelemoktatás*. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2015. https://maddock.it.unideb.hu/portal/displayDocument/Szervezeti%20t%C3%A1rk/Egy%C3%A9b%20szervezeti%20egys%C3%A9gek/Tan%C3%A1rk%C3%A9pz%C3%A9si%20K%C3%B6zpon t/Kiadv%C3%A1nyt%C3%A1r/28%20%C3%B3r%C3%A1s%20szakm%C3%B3dszertani%20k%C3%A9pz%C3%A9s%20szakk%C3%B6nyvei/valtozo_tortenelemoktatas.pdf

Péterfi Gábor – Fekete Bálint (szerk.) (2016): *Történelemtanításról a 21. század elején*. L'Harmattan, Budapest.

Sallai József – Veress Géza (2001): *A történelem tanítása (Tanárképző főiskolák: egységes jegyzet)*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Szabolcs Ottó (1999, 2002): *Történelempedagógiai írások I-II*. ELTE BTK – MTT TT, Budapest.

Szabolcs Ottó (2005): *Íróasztal és katedra*. ELTE BTK – MTT TT, Budapest.

Vajda Barnabás (2018): *Bevezetés a történelemdidaktikába és a történelemmethodikába*. Második kiadás. Selye János Egyetem Tanárképző Kar, Komárom.
https://adatbank.ro/html/cim_pdf2835.pdf

Vajda Barnabás (2020): *Történelemdidaktika és történelemtankönyv-kutatás*. Selye János Egyetem, Komárom.